

## ПРАКТИЧНА ЛЕКЦИЈА

# Idioms

Категорија на лекцијата: Mësimet në gjuhë angleze

Learn why idioms mean more than the sum of their words, how register and context decide when to use them, and why they are best memorised as fixed expressions. Includes common everyday examples.

## Idioms

An **idiom** is a fixed expression whose meaning cannot be worked out from the individual words. *It's raining cats and dogs* has nothing to do with animals. Idioms make English sound natural, but they are also the fastest way to sound strange if you use them in the wrong situation or change a single word.

### Learning objectives

- Distinguish literal from figurative meaning.
- Judge when an idiom is appropriate.
- Learn idioms as fixed units rather than word by word.
- Recognise common everyday idioms.

### Literal vs figurative

| Expression                        | Literal reading    | Real meaning             |
|-----------------------------------|--------------------|--------------------------|
| <i>break the ice</i>              | smash frozen water | make people feel relaxed |
| <i>piece of cake</i>              | a slice of cake    | very easy                |
| <i>hit the books</i>              | strike books       | study hard               |
| <i>under the weather</i>          | beneath the sky    | slightly ill             |
| <i>cost an arm and a leg</i>      | a physical price   | be very expensive        |
| <i>let the cat out of the bag</i> | free an animal     | reveal a secret          |

Some expressions work both ways. *He let the cat out of the bag* is normally figurative, but in the right context it could be literal. Context always decides.

### Common everyday idioms

| Idiom               | Meaning     | Example                              |
|---------------------|-------------|--------------------------------------|
| once in a blue moon | very rarely | We meet <b>once in a blue moon</b> . |

| Idiom                           | Meaning                           | Example                                             |
|---------------------------------|-----------------------------------|-----------------------------------------------------|
| get the hang of it              | learn how to do something         | You'll <b>get the hang of it</b> soon.              |
| make up your mind               | decide                            | Please <b>make up your mind</b> .                   |
| keep an eye on                  | watch carefully                   | Can you <b>keep an eye on</b> my bag?               |
| on the same page                | in agreement                      | Let's make sure we're <b>on the same page</b> .     |
| call it a day                   | stop working                      | It's late — let's <b>call it a day</b> .            |
| out of the blue                 | unexpectedly                      | She called me <b>out of the blue</b> .              |
| a blessing in disguise          | something bad that turns out well | Losing that job was <b>a blessing in disguise</b> . |
| bite off more than you can chew | take on too much                  | He <b>bit off more than he could chew</b> .         |
| the last straw                  | the final problem in a series     | That was <b>the last straw</b> .                    |

## Register: when to use them

| Situation                        | Advice                                    |
|----------------------------------|-------------------------------------------|
| Conversation with friends        | Natural and welcome                       |
| Informal email                   | Fine in moderation                        |
| Job interview                    | A few common ones are fine; avoid slang   |
| Academic essay                   | Avoid — use precise language instead      |
| Legal or technical writing       | Avoid entirely                            |
| Speaking to a non-native speaker | Use sparingly; they may not be understood |

## Idioms are fixed

You cannot change the words, the number or the order. Small changes destroy the expression:

| Wrong                        | Right                        |
|------------------------------|------------------------------|
| <i>a piece of pie</i>        | <b>a piece of cake</b>       |
| <i>break the ices</i>        | <b>break the ice</b>         |
| <i>raining dogs and cats</i> | <b>raining cats and dogs</b> |
| <i>cost a leg and an arm</i> | <b>cost an arm and a leg</b> |
| <i>keep an eye at</i>        | <b>keep an eye on</b>        |

What *can* change is the verb tense and the subject: She **broke** the ice. They **are breaking** the ice.

## Common mistakes

| Mistake                                                   | Why it fails                            |
|-----------------------------------------------------------|-----------------------------------------|
| Translating an idiom word for word from your own language | The image rarely exists in English      |
| Using an idiom in an academic essay                       | Wrong register                          |
| Overloading a sentence with idioms                        | Sounds unnatural and forced             |
| Changing a preposition                                    | The expression stops being recognisable |
| Using a dated idiom                                       | Some expressions sound old-fashioned    |

## Learning tips

1. Learn each idiom with a full example sentence and a note on when to use it.
2. Start with the twenty most frequent ones rather than collecting rare and colourful ones.
3. When you meet an idiom while reading, write down the whole sentence, not just the phrase.
4. Understanding matters more than production — you need to recognise far more than you use.

## Summary checklist

- Is the meaning figurative rather than literal?
- Have I kept the expression exactly as it is fixed?
- Is this the right register for the situation?
- Would a plain word be clearer here?

## Shpjegim në gjuhën shqipe

### Rregulli i anglishtes, i shpjeguar në shqip

Një **idiomë** është një shprehje e ngulitur, kuptimi i së cilës **nuk del** nga fjalët që e përbëjnë. Shprehja *It's raining cats and dogs* nuk ka asnjë lidhje me kafshët: do të thotë se bie shi me rrëke.

Idiomat janë **të pandryshueshme**. Nuk mund të zëvendësohet asnjë fjalë, të ndryshohet numri ose rendi. Nuk thuhet *a piece of pie* në vend të *a piece of cake*, as *raining dogs and cats*. E vetmja gjë që ndryshon është koha e foljes dhe kryefjala.

Ato i përkasin një **regjistri të caktuar**. Në bisedë dhe në shkrim joformal janë të natyrshme; në një ese akademike, në një raport ligjor ose në një tekst teknik duhen shmangur. Përdorimi i tepërt i tyre tingëllon i sforcuar edhe në bisedë.

Për këtë arsye idiomat duhen mësuar si **njësi të tëra**, bashkë me një shembull të plotë dhe me një shënim se kur përdoren.

### Ekuivalenti në gjuhën shqipe

Shqipja i quan këto **shprehje frazeologjike** dhe i ka po aq shumë sa anglishtja. Problemi është se **figurat nuk përputhen**: e njëjta ide shprehet me imazhe krejt të ndryshme.

| Anglisht                           | Kuptimi       | Shprehja shqipe             |
|------------------------------------|---------------|-----------------------------|
| <i>It's raining cats and dogs.</i> | bie shi shumë | Bie shi me gjyma.           |
| <i>a piece of cake</i>             | shumë e lehtë | punë e lehtë; lojë fëmijësh |

| Anglisht                          | Kuptimi                  | Shprehja shqipe                             |
|-----------------------------------|--------------------------|---------------------------------------------|
| <i>break the ice</i>              | thyej akullin e heshtjes | <b>thyej akullin</b> — përputhet plotësisht |
| <i>cost an arm and a leg</i>      | kushton shumë shtrenjtë  | kushton sa një pasuri                       |
| <i>let the cat out of the bag</i> | zbuloj një sekret        | nxjerr të fshehtë                           |
| <i>keep an eye on</i>             | vëzhgoj                  | <b>mbaj një sy mbi</b> — përputhet          |
| <i>out of the blue</i>            | papritur                 | si nga qielli                               |
| <i>once in a blue moon</i>        | shumë rrallë             | një herë në hënë                            |

Vini re se disa përputhen (*break the ice* = *thyej akullin*), por shumica jo. Prandaj përkthimi fjalë për fjalë është rruga më e shpejtë drejt gabimit.

## Ku ndryshojnë dy gjuhët

- **Imazhi.** Çdo gjuhë zgjedh figurën e vet. *Bie shi me gjyma* nuk mund të përkthehet me *it rains with buckets*.
- **Regjistri.** Në shqip disa shprehje frazeologjike janë të pranueshme edhe në shkrim të kujdesshëm; në anglishten akademike idiomat shmangen më rreptë.
- **Njohja kundrejt përdorimit.** Për të dyja gjuhët vlen i njëjti këshillë: duhen *kuptuar* shumë më tepër idiomat nga sa duhen *përdorur*.

## Gabime të zakonshme të folësve të shqipes

| Gabimi                                            | E saktë                | Pse                               |
|---------------------------------------------------|------------------------|-----------------------------------|
| Përkthim i drejtpërdrejtë i një shprehjeje shqipe | gjeni idiomën angleze  | figurat nuk përkojnë              |
| <i>a piece of pie</i>                             | <b>a piece of cake</b> | shprehja është e pandryshueshme   |
| <i>keep an eye at</i>                             | <b>keep an eye on</b>  | parafjala është pjesë e shprehjes |
| Idioma në një ese akademike                       | gjuhë e drejtpërdrejtë | regjistri i gabuar                |